

Prosjektplan besøksstrategi

Stølsheimen landskapsvernområde

Handsaming i Stølsheimen verneområdestyre på møte den 22.02.2017

Innhald

Målsetting og forventningar til prosjektet	3
Føremål, bakgrunn og forventningar	3
Føremål.....	3
Bakgrunn	3
Kva er ein besøksstrategi.....	3
Prosjekt mål.....	4
Målgrupper.....	4
Kunnskapsgrunnlag	4
Interessentar og målgruppe	5
Metodikk og medverknad	5
Organisering og roller.....	5
Prosjektansvarleg	5
Styringsgruppe.....	5
Prosjektleder.....	5
Prosjektmedarbeidar	6
Referansegruppe	6
Ressurspersonar/organisasjonar	6
Tidsplan og milepælar for arbeidet.....	6
Budsjett	6
Kritiske suksessfaktorar.....	7

Målsetting og forventningar til prosjektet

Føremål, bakgrunn og forventningar

Føremål

Føremålet med å utarbeida ein besøksstrategi er å få ein god besøksforvaltning for Stølsheimen landskapsvernområde. I besøksforvaltninga skal ein sikra at naturverdiane og kulturverdiane i verneområda vert tatt vare på, samtidig som områda skal kunne brukast til aktiv landbruksdrift og friluftsliv. Det skal vidare leggjast vekt på ei betre oppleving for dei besøkjande i verneområda. Samla sett kan dette gje auka moglegheit for verdiskaping for lokalsamfunna i og rundt verneområda.

Bakgrunn

Klima- og miljødepartementet har sett som krav at alle verneområde i Norge skal ha utarbeid besøksstrategi for område innan 2020. Miljødirektoratet har utarbeid ein rettleiar for besøksforvaltning i norske verneområde. I rettleiaren er det sagt korleis forvaltningsmyndigheita skal bruka besøksforvaltning som verktøy i ein strategisk og god forvaltning av verneområda for at opplevinga for dei besøkjande og den lokale verdiskapinga skal verta størst mogleg, samtidig som forståinga for vernet aukar og verneverdiane vert ivaretatt.

I fylgje vedtektene til verneområdestyret, skal styret utarbeida besøksstrategi for verneområda som del av forvaltningsplanen, eller som vedlegg til forvaltningsplanen. I forvaltningsplanen er reiseliv og friluftsliv omtalt i egne kapittel der problemstilling rundt bruk og vern er diskutert.

Problemstillingane i forvaltningsplanen vil vera eit godt grunnlag å starte arbeidet med besøksstrategi på.

Merkevarestrategien for verneområde i Norge skal takast i bruk i alle verneområde. Den nasjonale målsetjinga for merkevarestrategien er fleire besøkjande, større verdiskaping og god forvaltning av naturverdiane. Det skal vera ein felles visuell profil for alle aktørane under merket. Besøksforvaltning og besøksstrategi skal sikra ei god iverksetjing av merkevarestrategien og den visuelle profilen. Det skal vera med å sikra høg kvalitet på informasjon og tilrettelegging.

For å få ein god besøksforvaltning, må verneområda sjåast i samanheng med områda rundt verneområda. Det er difor viktig med godt samarbeid med forvaltningsmyndigheitene utanfor verneområda.

Kva er ein besøksstrategi

I rettleiaren for besøksstrategi i norske verneområde vert det lagt fylgjande definisjon til grunn:

Besøksforvaltning. *Å legge til rette for og styrke bruken av en nasjonalpark slik at opplevelsen for de besøkende og den lokal verdiskapingen blir størst mulig, forståelsen for vernet økes og verneverdiene ivaretas.*

Besøksstrategi. *En besøksstrategi er en plan for hvordan forvaltningsmyndigheten vil gjennomføre besøksforvaltningen for verneområdet. Besøksstrategien skal vise hvilke tiltak (informasjon, fysisk tilrettelegging, sonering, oppsyn etc.) som er nødvendige for å balansere verneverdiene, slik at en oppnår størst mulig nytte for alle tre interesser.*

Prinsipp. *Dersom det er motstridene målsettinger mellom ivaretagelse av verneverdiene, tilrettelegging for de besøkende og lokal verdiskaping, skal ivaretagelse av verneverdiene tillegges størst vekt.*

Prosjekt mål

- Ivareta verneverdiane og auka kunnskapen om verneverdiane i området
- Auka aksept og kunnskap om verneområda og verneverdiane hjå innbyggjarar, reiselivsverksemdene og dei besøkjande
- Utvikla visjonar og mål for ulike område
- Legga til rette for betre samhandling mellom reiselivsverksemdene, destinasjonselskapa og forvaltningsmyndigheita
- Ta i bruk merkevarestrategien for verneområde i Norge
- Legge til rette for moglegheit for auka verdiskaping i tilknytning til verneområda.
- Tilrettelegging med informasjon og fysiske tiltak for å ta vare på verneverdiane og gje dei besøkjande betre opplevingar.

Målgrupper

Målgruppene for besøksstrategien er lokalbefolkninga, landbruksnæringa, besøkjande, turlaga, reiselivsverksemdar og anna næringsliv, destinasjonsselskapa og kommunal forvaltning.

Kunnskapsgrunnlag

Eit viktig grunnlag for utarbeiding av besøksstrategien er kunnskap om verneverdiane, reiselivsnæringa og dei besøkjande. Kulturlandskapet er ein del av verneføremålet. Tradisjonell landbruksdrift er viktig og avgjerande for å ta vare på jordbrukskulturlandskapet, og kunnskapen om landbruksnæringa vil vera eit viktig kunnskapsgrunnlag.

Kunnskapsgrunnlaget vil verta samla og presentert på Fylkesatlas. Det vil vera eit viktig verktøy i møte med ulike brukargrupper for å sjå potensiale for bruk og vern av områda.

Tema	Omtale	Status	Ansvar
Naturfagleg kunnskap	Oversikt tilgjengelege rapportar og registreringar. Avdekka manglande kunnskap		Verneområdeforvaltar SNO
Brukarundersøking i område med tilrettelagte turstiar	Kartlegging med spørjeskjema i sjølvregistreringskasser Ferdselsteljarar. Statestikk frå turlaga		SNO (ferdselsteljar), verneområdeforvaltar
Gjesteundersøking	Tal frå reiselivet		Verneområdeforvaltar
Sårbarheitsanalyse, område med høge besøkstal, potensielle turmål i sårbare område	Vurdera kva område som er potensielle nye turmål, og om område er sårbare for ferdsel		SNO, verneområdeforvaltar, tenestekjøp
Kartlegging av kulturminne	Vurdera trong for kartlegging av kulturminne. Trong for skjøtsel? Trong for informasjon?		Verneområdeforvaltar , Fylkeskommunane, kommunane
Kartlegging av kulturlandskapet	Det må vurderast om det er område som treng	Stølsrapporten viktig kunnskapsgrunnlag	Verneområdeforvaltar , SNO,

og viktige beiteområde	meir kartlegging, eller planar som må evaluerast,		Fylkeskommune, kommunane
Landskapskvalitetar og landskapskarakter	Vurdere bruk av område vs. Opplevingskvalitetar og tilretteleggingsgrad		Verneområdeforvaltar
Oversikt tilrettelegging for friluftsliv	Oversikt over typar bruk, omfang, eksisterande tilrettelegging og informasjonskilt		Verneområdeforvaltar kommunane SNO

Interessentar og målgruppe

Det er mange aktørar i forvaltninga av norsk natur og verneområda. I arbeidet med besøksstrategien er det viktig å få flest mogleg av interessentane med i arbeidet. Det er aktørar både i det private og offentlege. Besøksstrategien vil verta betre, og fleire vil få eigarskap til den dersom prosessen med utarbeiding av planen er god, og dei ulike interessentane vert ivaretekne.

Interessentar i arbeidet med besøksstrategi vil vera:

- Kommunane Vik, Høyanger, Voss, Vaksdal og Modalen
- Statens naturoppsyn
- Grunneigarar og rettshavarar i verneområda
- Villreinnemnd og villreinutval
- Reiselivsaktørar og næring- og reiselivsorganisasjonar
- Turlaga
- Frivillige organisasjonar innan jakt, fiske, friluftsliv og naturvern
- Fylkesmenn og fylkeskommunar i Hordaland og Sogn og Fjordane
- Ulike faginstitusjonar

Metodikk og medverknad

Delta på møte med kommunar og reiseliv. Invitera til møte. Aktivt samarbeid med FRU og Adm. Gruppa.

Medverknad vil verta gjennomført på fylgjande måte:

Medverknad frå lokalsamfunn (grendamøter)

Eigne temamøte med spesielle grupper; gardbrukarar, frilufsorganisasjonar, kommunar, fylkeskommunar

Involvering av reiselivet (verksemder og eller destinasjonsselskap),

Organisering og roller

Prosjektansvarleg

Stølsheimen verneområdestyre

Styringsgruppe

Stølsheimen verneområdestyre

Mandat: overordna ansvar for prosjektet og prosjektresultat

Prosjektleder

Verneområdeforvaltar Anbjørg Nornes

Mandat: ansvarleg for gjennomføring og utarbeiding av besøksstrategi, sekretær for styringsgruppa.

Prosjektmedarbeidar

Statens naturoppsyn v/Kristoffer Ullern Hansen

Mandat: bidra i arbeidet med utarbeiding av besøksstrategi og det som vert levert. Bidra aktivt med innspel i prosjektarbeidet.

Referansegruppe

- Fagleg rådgjevande utval for Stølsheimen verneområdestyre
- Administrativt kontaktutval for Stølsheimen verneområdestyre

Ressurspersonar/organisasjonar

Miljødirektorat

Fylkesmennene i Hordaland og Sogn og Fjordane

Kulturavdeling hjå fylkeskommunen i Hordaland og Sogn og Fjordane

Tidsplan og milepælar for arbeidet

Aktivitet/Milepælar	Tidsplan	Ansvarleg	Gjennomfører
Vedta prosjektplan	22.02.2017	Verneområdestyret	Forvaltar, verneområdestyre
Samanstilling av tilgjengeleg kunnskap om området	01.03.2017 – 01.07.2017	Forvaltar	Samarbeid med SNO og ulike fagmiljø
Samanstilling av kunnskap om kulturminne/kulturlandskap	01.03.2017 - 01.11.2017	Forvaltar	Forvaltar, SNO, fylkeskommunane, kommunane,
Brukarundersøking turstiar	01.03.2017 – 01.08.2018	Forvaltar	Forvaltar, SNO,
Gjennomføra lokale møter	01.03.2017 – 31.12.2017	Forvaltar	Samarbeid med FRU
Møte ulike interessegrupper	01.03.2017 – 31.08.2018	Forvaltar	Samarbeid med FRU, kommunar
Sårbarheitsvurdering	01.08.2017 – 01.09.2018	Forvaltar	Forvaltar, SNO, fagmiljø
Moglegheitsstudie for god tilrettelegging av innfallsportar	01.01.2018 – 01.09.2018	Forvaltar	Samarbeid med fagmiljø og FRU
Lage tiltaksplan	01.10.2017 – 01.11.2018	Forvaltar	Forvaltar, verneområdestyre
Godkjenning besøksstrategi	01.12.2018	Forvaltar	Verneområdestyre

Budsjett

Aktivitet/tiltak	2017	2018
Sårbarheitsanalyse, kjøp av teneste		100 000
Samanstilling kunnskap om naturverdiar og kulturminne, kjøp av teneste	40 000	50 000
Brukarundersøking stiar	50 000	50 000
Supplerande kunnskapsinnhenting		30 000
Møte med organisasjonar og næringsliv	10 000	20 000
Moglegheitsstudie tiltak i innfallsportar		100 000

SUM	100 000	350 000
------------	----------------	----------------

Kritiske suksessfaktorar

- Innhenting av tilgjengeleg og ny kunnskap om området med tilgjengelege ressursar (personell og økonomisk)
- Forankring og deltaking frå reiseliv og lokalsamfunn
- Finansiering av tiltak